

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Imod den lille Anklager, det er Prof. H. C. Ørsted, med Beviis for at Schellings Philosophie er uchristelig, ugudelig og løgnagtig

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 75. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1815_248-txt-shoot-idm1742.pdf (tilgået 05. maj 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Schelling opstod efter og ved Siden af disse og var udentvivel den dybeste Tænker af dem, ja maaskee af al Verdens Philosopher. Tidlig vendte han sine skarpe og seierrige Vaaben mod Kantianerne, hvem han med al Føie bebrejdede Uenighed med sig selv i at erklære Fornuften for sin egen Lovgiver, og dog fradømme den Evne til den højeste Erkiendelse, gjøre den til Tjener for et Øiemed, den ei selv havde skabt, give den en almægtig Herre. Han gjaldt en stund for Fichtianer og var det, forsaavidt han satte sit Jeg som det Høieste og Absolute, men var det ingenlunde i den Forstand, at han agtede Morallovens Opgave for Jegets eller Fornuftens, meget mere paastod han, at der var ingen Lov for Fornuften uden dens egen Villie og intet andet Maal for Livet end Uafhængighed mod hvilket uopnaaelige Maal det skulde stræbe i en evig Kamp. Dog, dette vilde Sværmerie kunde ikke længe beruse en af Naturen saa ædru og klarøiet Aand, han fælde, som han selv siger, hvor tom og kold og død Idealisternes Verden var, han kiededes ved at være overalt ene med sig selv, han indsaae den Indbildnings Daarskab og Kraftløshed. Nu kastede han et indtrængende Blik paa sig selv og paa Alt hvad der svævede for hans indvortes og udvortes Øie og ledte om Billedet af det Absolute han nu satte over sig, som Forbillede og Samfund for Alt. 76Ligesom en ny Verden oplod sig for ham, hvad der før var Skygger fik nu Liv og Livet fik Betydning, thi det var ham nu ikke længer en fortvivlet kraftløs Stræben efter et uopnaeligt Maal, men en stor, gaadefuld Udviklingskamp i hvilken det stræbde tilbage til sin forlorne Salighed og Frihed med Uafhængighedens Krone som et Bytte. Det blot Ideale og Subjective, *den evige Mulighed*, var ham det Første og Høieste, men lige evig var dens Selvbeskuelse, og dens Foster: Det blot Reale, Objective, *den evige Virkelighed*. Endeligheden eller det Virkelige bundne Tilstand tænkte han sig fremkommet ved et *Affald*, da han dømde at der var ingen *Overgang* fra Evighed til Endelighed, fra Absoluthed til Relativitet, thi om Man og fortsatte det Eviges og Absolutes Selvbeskuelse eller Avling i det Uendelige, blev dog Alt ved at være Evigt og Absolut. Affaldet forklarede han sig saaledes, at det Virkelige som det Andet og Afledte vilde være Selvstændigt som *Uafhængigt* af det Første, og da det dog nu kun var frit og selvstændigt, havde Livet i sig selv forsaavidt det var i det Første, maatte det sidste derved tabe sin Selvstændighed og Evighed og nedsynke i Endeligheden, hvis Skikkelse, Legemligheden, kun er den faldne, brudte Virkeligheds Billede, fremkommet ved dens Higen efter isoleret Selvstændighed. Det Aandelige, hvor det findes er altsaa det sande Virkelige, og hvad Man almindelig kalder Virkeligt, det Legemlige, er kun Aandens virkelige Fald, og derfor dens Lænke. Hint Fald maae imidlertid ei tænkes som hvad Man kalder Synd, da det er evigt og nødvendigt, og saa at sige en Offring det Ideale har gjort af sin Virkelighed for at gientage den med et *tilkiæmpet*, evigt og uafhængigt Liv. Livets Værk er da Kamp mod det Legemlige, dets *Væsen Had til Indskrænkning*, thi ligesaa lidt som Faldet var Synd, kan Opreisningen være en Omvendelse, den er kun en *Indsigt* en Erkiendelse af den evige Mulighed som en nødvendig Forudsætning, og Forsoning dermed i Indsigten af at hin Mulighed isteden for at indskrænke, netop skiænker Uafhængigheden. Saaledes meende Schelling at have fundet en evig Eenhed og en Forklaring af Endeligheden, som tilfredstillede hans Fornuft uden at sætte hans Frihed i Fare, eller nøde ham til at underkaste sig en objectiv Magt, men klart er det ogsaa at han derved fornægtede en levende Gud, uden forsaavidt den hele lidende, kiæmpende Aandelighed var en vordende Gud, Gud i Muligheden. Det hele moralske Forhold som et Forhold mellem Lovgiver og Undersaat maatte naturligviis ogsaa falde bort, men ikke det alene, al Moralitet som en frivillig Indskrænkning fornægtedes og gjordes til Synd, thi kun ved Had til og Kamp imod al Indskrænkning, ved Selvforgudelse, kunde Livets Maal naaes, Uafhængighedens Krone vindes. Vel kunde der gives en frivillig Indskrænkning for det enkelte Menneske, 78for saavidt han troede derved at befordre det hele Aandeliges Seier, en Tæmmelse af Lidenskaberne, forsaavidt de ansaaes for at staae i det Legemliges Tjeneste, men derved fremkom kun Klogskabsregler Enhver kunde følge eller forlade, efter Godtbefindende, og i det højeste et Statsforhold, hvori Man enedes om de Indskrænkninger der ansaaes nødvendige for i det Hele med fælleds Kræfter at befordre Ideernes, Aanderigets Seier.